

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา การนำหลัก สติไปใช้เพื่อ แก้ปัญหาการทำงาน พนักงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสติในพระไตรปิฎกของพุทธ ศาสนา ๒. เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับสติ และสาเหตุปัจจัยในการทำงานผิดพลาดจากบุคคล ของ พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ๓. เพื่อศึกษาการนำหลักสติไปใช้เพื่อแก้ปัญหา การทำงาน ของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัย เชิงเอกสารศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล คือพระไตรปิฎกและเอกสารงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและใช้ วิธีวิจัยเชิงปริมาณรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฝ่ายปฏิบัติการภาคเหนือ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๑๐ คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคม ศาสตร์ เพื่อให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รวบรวมมา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยการ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แยกสรุปออกเป็นสองส่วนหลักคือ ส่วนที่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลจาก ตำราเอกสารจากพระไตรปิฎก และเอกสารงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องหลักสติของพุทธศาสนา ในส่วนที่สอง จะสรุปข้อมูลแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า ใน เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสติของพุทธศาสนา สาเหตุปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการ ทำงาน ความผิดพลาดจากการทำงานจาก ตัวบุคคล ของผู้ปฏิบัติงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฝ่ายปฏิบัติการภาคเหนือ ตลอดจนความคิดเห็นการนำหลัก สติไปใช้เพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

๑. ผลการศึกษาสติในพระไตรปิฎก ของพุทธศาสนา หลักธรรมในพระพุทธานุชาที่ สอดคล้อง นำไปใช้เพื่อแก้ ปัญหาในการทำงานความ ผิดพลาดจากการทำงานจาก ตัวบุคคล คือ สติ จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่อง สติ ในพระไตรปิฎกพบว่ามีความ สติ ในพระไตรปิฎกทั้ง พระ วินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก จากการสืบค้นคำว่า “สติ” ในคัมภีร์พระไตรปิฎก จำนวน ๔๕ เล่ม พบคำว่า

สติ ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก จำนวน ๔๓ เล่มโดยแยกเป็น พระวินัยปิฎกจำนวน ๘ เล่มพบคำว่า สติ จำนวน ๕๒๓ ครั้ง พระสุตตันตปิฎก จำนวน ๒๕ เล่ม พบคำว่า สติ จำนวน ๔,๓๘๑ ครั้ง และพระอภิธรรมปิฎก จำนวน ๑๒ เล่ม พบคำว่า สติ ๑๐ เล่ม จำนวน ๑,๓๖๘ ครั้ง รวมปรากฏคำว่าสติ จำนวนทั้งหมด ๖,๒๗๒ ครั้ง

สติ เป็นตัวกำกับการตั้งมั่นดำรงอยู่ของคน ถ้ามีสติทุกเวลาในการดำเนินชีวิตจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นอย่าง มากพระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ความไม่ประมาทเป็นยอดของธรรมทั้งหลาย” ความประมาทเป็นมูลรวม คือ รอยเท้าของสัตว์ที่เหยียบไปบนแผ่นดินทั้งหมดรวมลงในรอยเท้าช้าง รอยเท้าช้างชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่ารอยเท้าเหล่านั้น เพราะเป็นรอยใหญ่ แม้ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความไม่ประมาทเป็นมูลรวม ลงในความไม่ประมาท ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น ๑”^๑ สติ หมายถึง ความระลึกได้ ความไม่หลงไม่ลืม ความไม่เลื่อนลอย ความไม่ประมาท คือ การระลึกรู้อารมณ์ และเป็นสิ่งที่ยับยั้งมิให้จิตตกไปในฝ่ายอกุศล หน้าที่ของสติ คือ การไม่หลงลืมหน้าที่ การจำได้อย่างแม่นยำ เหนียวอารมณ์ไว้กับจิต คมหรือกำกับจิตไว้กับอารมณ์ การรักษาอารมณ์ให้คงที่อยู่เสมอ ลักษณะของสติ เป็นเจตสิก ระลึกที่เป็นกุศล และเป็นสติปัฏฐาน การนำสติไปใช้ สติเป็นที่ยึดเหนี่ยวแห่งใจ สติทำให้เกิดสมาธิ สมาธิเป็นบาทฐานของปัญญา ใช้เป็นเครื่องระลึกรู้ทางกาย ทางเวทนา ทางจิต และทางธรรม เรียกว่า สติปัฏฐาน ๔ ซึ่งเป็นหนทางสายเอกที่จะนำไปสู่การรู้แจ้งในสัจธรรม ประโยชน์ของสติ คือ ห้ามมิให้เราสร้างกรรมชั่ว ป้องกันมิให้มีการก่อเวรเกิดขึ้น เป็นการเตรียมตัวก่อนตาย ถ้ามีสติเป็นเครื่องระลึกรู้ไม่ต้องไปทุกข์ทรมาน การมีสตินี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ใดมีสติอยู่ทุกเวลา ผู้นั้นจะได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าอยู่ตลอดเวลา

๒. สาเหตุปัจจัยในการทำงานผิดพลาดจากบุคคล ของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต

แห่งประเทศไทย (กฟผ.) พบว่า สาเหตุปัญหาหลักในการทำงาน เกิดจากอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ที่เกิดจากความผิดพลาดจากการทำงาน ตัวบุคคล จากสถิติสายงานบำรุงรักษาระบบส่ง สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความผิดพลาด จากการทำงานของบุคคลจะแบ่งออกเป็น ๔ สาเหตุหลักคือ ๑. สาเหตุเกิดจากคน ๒. สาเหตุเกิดจากเครื่องมือและอุปกรณ์ ๓. สาเหตุเกิดจากวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ๔. สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน^๒ จากสถิติการเกิดความผิดพลาดจากการทำงาน ที่เกิดจาก คน จากการปฏิบัติงานสายงานธุรกิจระบบส่งไฟฟ้า ได้เก็บสถิติการเกิดความผิดพลาดจากการปฏิบัติงานที่เกิดจากคน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑๕ ปี พบว่าเกิดขึ้นทุกปี จำนวนครั้งที่เกิดรวมทั้งหมด ๒๘๕ ครั้ง เกิดจากฝ่ายปฏิบัติการภาคเหนือ จำนวน ๖๙ ครั้ง

^๑ ส.ม. (ไทย) ๑๙/๑๔๐/๗๕.

^๒ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, “คู่มือวิธีการป้องกันการเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านสายส่ง”, สายงานระบบส่ง, ๒๕๕๔.

สรุปรายงานวิจัย ในส่วนที่ วิจัยเชิงสำรวจรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฝ่ายปฏิบัติการภาคเหนือ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๑๐ คน จากงานวิจัยพบว่า

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุของผู้ปฏิบัติงานส่วนมากอยู่ในช่วง ๔๑-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘๐ รองลงมาช่วง ๔๖-๕๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๐

อายุปฏิบัติงานส่วนมากอยู่ในช่วง ๒๑-๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๐ รองลงมาช่วง ๒๖-๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๐

ตำแหน่งส่วนมากที่ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นตำแหน่งช่าง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๗๘.๑๐ รองลงมา ตำแหน่งวิศวกร คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๒๑.๐๐ และตำแหน่งช่างชำนาญการ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๑.๐๐

ระดับผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนมาก อยู่ระดับ ๗-๘ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๕๓.๘๐ รองลงมา ระดับ ๕-๖ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๓๒.๔๐ ส่วนน้อยที่สุด ระดับบริหาร ๙-๑๐ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๕.๒๐

ระดับการศึกษาปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า ส่วนมากระดับปริญญาตรี คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๔๒.๙๐ รองลงมาระดับอนุปริญญา, ปวท., ปวส. คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๓๘.๑๐

๒. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสติ ของผู้ปฏิบัติงาน

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้านับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๙๙.๐๐ และศาสนาคริสต์ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๑.๐๐ ซึ่งส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ในส่วนหลักความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสติ ของพระพุทธศาสนา มาใช้ในการปฏิบัติงาน จากการสอบถาม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสติ พบว่า มีความรู้ความเข้าใจน้อย มากที่สุด คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๓๖.๑๙ สำหรับการนำความรู้หลักสติ ของพุทธศาสนา มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและสถานที่ทำงาน ของผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า พบว่านำมาใช้ประจำทุกวัน มากที่สุด คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๖๑.๔๒

๓. ผลการวิเคราะห์สาเหตุปัญหา ที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดจากการทำงานของบุคคล

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า สาเหตุปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดจากการทำงานของบุคคล นั้น เกิดจาก ๔ สาเหตุ สาเหตุที่มากที่สุด คือ คน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๙๖.๗๖ รองลงมา สาเหตุวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๗๙.๐๕

สาเหตุใดที่แก้ปัญหาทำงานผิดพลาดจากบุคคลได้ง่าย และตรงเป้าที่สุด นั้นพบว่ามากที่สุด คือ แก้วไขที่ คน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๖๗. ๑๔ รองลงมา คือ แก้วไขที่ วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๓๐.๔๗

๔. สาเหตุปัจจัยหลัก ที่เกิดความผิดพลาดจากการทำงานจากตัวบุคคล

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า สาเหตุปัจจัยหลักที่ทำให้ เกิดข้อผิดพลาดจากการทำงานของบุคคล เกิดจากทั้ง ๔ สาเหตุ ซึ่งสาเหตุ ปัจจัยหลัก มาจาก คน มากที่สุดค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๓$)

การแก้ไขสาเหตุปัจจัยหลักที่ทำให้ เกิดข้อผิดพลาดจากการทำงานของบุคคล ที่เกิดจาก คน คือไม่มี สติสัมปชัญญะ ประมาทเลินเล่อ, ผลอ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๗$)

การแก้ไขสาเหตุปัจจัยหลักที่ทำให้ เกิดข้อผิดพลาดจากการทำงานของบุคคล ที่เกิดจาก เครื่องมือและอุปกรณ์ การแก้ไขสาเหตุเกิดจาก เครื่องมือและอุปกรณ์ พบว่าทั้งสามสาเหตุมีผลมาก

การแก้ไขสาเหตุเกิดจาก วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่ปฏิบัติตามคู่มือข้าม หรือลัดขั้นตอนการปฏิบัติงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๙$)

การแก้ไขสาเหตุเกิดจาก สภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน พบว่า ทำงานอย่างรีบร้อน เพราะ มีเวลาจำกัดเนื่องจากความจำเป็นของระบบ มีผลมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$)

๕. ผลการวิเคราะห์ หลักสถิติไปใช้เพื่อแก้ปัญหาการทำงาน

การนำหลัก สถิติ ของ พุทธศาสนา ไปใช้เพื่อแก้ปัญหา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษา อุปกรณ์ไฟฟ้า คิดว่าการแก้ไขสาเหตุ ที่ คน โดยนำหลัก สถิติ ของพุทธศาสนาไปใช้เพื่อแก้ปัญหา พบว่า การนำหลัก สถิติ ของพระพุทธรูป ศาสนา เจริญสติสัมปชัญญะ (สติปัฏฐาน ๔) ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาทำงาน ผิดพลาดจากบุคคล ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$) รองลงมาคือ ผู้บริหารควรมีนโยบายที่ ชัดเจนเป็นรูปธรรม การนำหลัก สถิติของพระพุทธรูป ศาสนาการเจริญสติสัมปชัญญะ (สติปัฏฐาน ๔) ให้พนักงานนำ มาปฏิบัติค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$) ควรจัดให้มีการอบรมหลักสูตร เจริญ สติสัมปชัญญะ(สติปัฏฐาน ๔) ให้กับพนักงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๕$) สรุปโดยรวม พบว่าผู้ปฏิบัติงานเห็นด้วยกับการนำหลักสถิติ ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาด้านนโยบาย และด้านการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ การนำหลัก สถิติ ไปใช้เพื่อ การแก้ไขปัญหาการทำงาน ของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จากการวิเคราะห์ มีประเด็นที่สำคัญจะอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

๕.๒.๑ ประเด็นสาเหตุปัญหาในการทำงาน และแนวทางแก้ไขสาเหตุปัญหา ทำงาน ของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) พบว่า สาเหตุปัญหาเกิดจากการ ทำงาน ผิดพลาดจากตัวบุคคล สาเหตุที่มากที่สุด คือ คน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๙๖.๗๖ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๓$) และสอดคล้องกับงานของ กิตติพงศ์ จิรวังวงศ์ “บทความการทำงานผิดพลาด ของคน (Human Error)” พบว่า การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน เกิดจากความผิดพลาดของคน เท่ากับ ๘๘ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน จากสถิติอุบัติเหตุของ ฝ่ายปฏิบัติการภาคเหนือ พบว่าเกิดขึ้นทุกปีสร้างความสูญเสียทั้งทางด้านตัวผู้ปฏิบัติงาน ครอบครัว และทรัพย์สินอุปกรณ์ส่งจ่ายพลังงานไฟฟ้า ตลอดจนจนขบวนการผลิตพลังงานไฟฟ้า จึงมีความจำเป็นที่

ต้องแก้ไขปัญหที่ตัวผู้ปฏิบัติงานเป็นอันดับต้นๆ ในการกระบวนการทำงานของการผู้ปฏิบัติงานด้านงานบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า มีระบบการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานสากลเช่น ระบบการบริหารงานคุณภาพ มาตรฐาน (ISO9001) ระบบบริหารงานด้านความปลอดภัยข้อมูล (ISO27001) ระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (EGAT SMS) ซึ่งทุกระบบมีการกำหนดกฎระเบียบวิธีปฏิบัติงานไว้รัดกุมชัดเจน และเป็นมาตรฐานสากล ตลอดจนผู้บริหารก็มีนโยบายให้นำทุกระบบเข้ามาให้ผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้องเพื่อให้การปฏิบัติงานของงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าเป็นมาตรฐานสากล ลูกค้ายกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศยอมรับ โดยทุกระบบจะให้ความสำคัญระบบด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงให้ความสำคัญบุคลากรในการปฏิบัติงานขององค์กรมาเป็นอันดับแรก งานวิจัยครั้งนี้จึงได้เน้นแก้ปัญหาที่ตัวผู้ปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก ซึ่งในมุมมองของผู้วิจัยที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์สายส่งไฟฟ้าแรงสูงมานาน ๒๐ ปี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขที่ตัวผู้ปฏิบัติงาน คือ คน จะช่วยแก้ปัญหาอุบัติเหตุจากการทำงานผิดพลาดจากการทำงานของคน ลดลงได้ สาเหตุปัญหาอื่น ๆ คงไม่เกิด หรืออาจเกิดน้อยมากถ้าคนเรามี สติสมบูรณ์ในขณะที่ทำงาน

๕.๒.๒ ประเด็น การนำหลักสติ ไปใช้เพื่อ แก้ไขปัญหาการทำงาน ของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า จำนวน ๒๑๐ คน ในเรื่องความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับหลักสติ ผู้ปฏิบัติงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฝ่ายปฏิบัติการภาคเหนือ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๙๙.๐๐ อายุอยู่ในช่วง ๔๑-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘๐ มากที่สุด อายุปฏิบัติงานอยู่ในช่วง ๑๑-๑๕ ปีคิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๐ มากที่สุด ประเด็นนี้แบ่งบอกถึง ผู้ปฏิบัติงานส่วนมากมีอายุและอายุปฏิบัติงานที่ค่อนข้างมาก ประสบการณ์ทำงานสูง และมีความเชี่ยวชาญสูง ระดับการปฏิบัติงานอยู่ในช่วงอยู่ระดับ ๗-๘ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๕๓.๘๐ ซึ่งอยู่ในระดับหัวหน้างาน และหัวหน้าแผนก และระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๔๒.๙๐ ปัจจัยเหล่านี้ จะมีผลทางนัยสถิติหรือไม่ ต้องนำไปวิเคราะห์อีกครั้ง ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยในภาพรวม โดยมุ่งเน้นสอบถามความคิดของผู้ปฏิบัติงานด้านงานบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า ในการนำหลักสติของพุทธศาสนา ไปใช้เพื่อแก้ปัญหที่ตัวบุคคลเห็นด้วยในระดับไหน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้ปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ แต่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสติ ของพระพุทธรศาสนา พบว่ามี ความรู้ความเข้าใจน้อย มากที่สุด คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ๓๖.๑๙ ซึ่งข้อสังเกตอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และแก่นแท้ของศาสนาจริงหรือไม่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า สติ หรือความไม่ประมาทเป็นธรรมอันสูงสุดเพราะเป็นเหตุให้กุศลเกิด และเป็นเหตุให้อกุศลธรรมเสื่อมไป เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งประโยชน์อันยิ่งใหญ่ เป็นธรรมที่มีอุปการะมากแก่ มรรคมิ้องค์ ๘ เพื่อการดำรงอยู่แห่งพระสัทธรรม และเป็นองค์ประกอบสำคัญภายในของมนุษย์ สติเป็นตัวกำกับการตั้งมั่นดำรงอยู่ของคน ถ้ามีสติทุกเวลาในการดำเนินชีวิตจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรศึกษาอบรมในเรื่อง สติสัมปชัญญะและสติปัฏฐาน ๔ เพิ่มเติมให้เข้าใจและปฏิบัติถูกต้อง ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า จากแบบสอบถามพบว่า การนำ

หลักสถิติ ของพุทธศาสนาเจริญสติสัมปชัญญะ (สติปัฏฐาน ๔) มาแก้ปัญหาทำงานผิดพลาดจากบุคคล ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$) ผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม การนำหลักธรรม พุทธศาสนา เจริญสติสัมปชัญญะ (สติปัฏฐาน ๔) ให้พนักงานนำมาปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$) ควรจัดให้มีการอบรมหลักสูตร เจริญสติสัมปชัญญะ (สติปัฏฐาน ๔) ให้กับพนักงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.95$)

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ผู้บริหารควรมีนโยบายให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ให้รับทราบหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธเจ้า เพื่อให้เข้าใจแก่นแท้ของพุทธศาสนา ทั้งในด้านหลักธรรมการครองตน หลักธรรมการ ครองคน และหลักธรรมการครองงานโดยเฉพาะเรื่อง สติ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีอุปการะมาก สามารถ นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และด้านการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ลดความสูญเสียได้ซึ่ง จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้ามีความเข้าใจและทราบเรื่อง เกี่ยวข้องกับ สติ อยู่ในระดับน้อย

๒. ผู้บริหารควรปลูกจิตใต้สำนึก ส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน ให้ความสนใจตระหนักใน เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนให้การอบรมรณรงค์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยให้ทราบถึงผลกระทบความสูญเสียที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดการทำงานผิดพลาดจากบุคคลเกิดขึ้น

๓. ผู้ปฏิบัติงานด้านบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า ควรตระหนักเรื่องความปลอดภัยมาเป็น อันดับแรก และต้องมีทักษะ ความรู้งานที่ปฏิบัติอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ใส่ใจวิธีปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ต้องปฏิบัติตามกฎของงาน มีระเบียบวินัย ตลอดจนต้องดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย และจิตใจให้ พร้อมสมบูรณ์ ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง

๔. ควรมีการตรวจสอบค้นหาสาเหตุทุกครั้ง เมื่อเกิดอุบัติเหตุ/อุบัติการณ์ เหตุ การณ์ ทำงานผิดพลาดจากบุคคล เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักคือ ค้นหาสาเหตุที่แท้จริง เพื่อนำปัญหาที่พบ มาวิเคราะห์หาแนวทางป้องกันแก้ไขให้ตรงจุด และเป็นระบบเพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นซ้ำอีก

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรที่จะศึกษาวิจัยเชิงทดลองกลุ่มตัวอย่างของ ผู้ปฏิบัติงานด้านงานบำรุงรักษา อุปกรณ์ไฟฟ้า ในเรื่องการเจริญสติสัมปชัญญะ (สติปัฏฐาน ๔)

๒. ควรจะศึกษาวิจัยแนวทางแก้ไขสาเหตุปัญหา ทุกสาเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิด อุบัติเหตุจาก การทำงานผิดพลาดจากบุคคล เช่น สาเหตุเกิดจากเครื่องมือและอุปกรณ์ สาเหตุเกิดจากวิธีการและ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน และสาเหตุอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุม ทุกสาเหตุปัญหา